

MESTO ŠAMORÍN - SOMORJA VÁROS

Mestský úrad - Városi hivatal

Hlavná 37 - Fő utca 37
931 01 Šamorín - 931 01 Somorja

SPOLOČNÁ DEKLARÁCIA MIEST A OBCÍ – RÚSES DS

V súvislosti s oznámením o začatí konania vo veci zámeru schválenia dokumentu regionálneho územného systému ekologickej stability okresu Dunajská Streda (RÚSES) Vám zasielame spoločnú deklaráciu nižšie uvedených obcí s cieľom upozorniť spracovateľa a obstarávateľa dokumentu na všeobecne známe ekologické problémy týkajúce sa nášho okresu. Zároveň Vás spoločne žiadame, aby ste v záujme zlepšenia súčasného stavu ekológie okresu Dunajská Streda, akceptovali naše požiadavky uvedené v tejto spoločnej deklarácii.

My, dolu uvedení/é primátori/ky a starostovia/ky, touto formou deklarujeme nasledovný spoločný názor (stanovisko) k pripravovanému dokumentu RÚSES Dunajská Streda:

Výsledný koeficientov stability celého okresu Dunajská Streda výrazne zdeformuje skutočnosť, že spracovateľ dokumentu pri stanovení vplyvov vodného diela Gabčíkovo na ekológiu krajiny počítal iba s pozitívnymi vplyvmi a nezohľadnil jeho negatívne stresové faktory, ktorými sú:

- intenzívna medzinárodná lodná doprava a cyklistická cesta Eurovelo 6,
- úseky brehu, ktoré sa intenzívne využívajú na oddych a rekreáciu,
- neprírodný, strmý breh hrádze nevhodný pre vodných živočíchov a rastlín,
- regulácia Dunaja výstavbou vodného diela spôsobila zníženie hladiny a dynamiky podzemných vôd vo vnútorných územiach okresu. Tieto javy viedli k definitívnemu vysychaniu mokradí a zazemnených ramien Dunaja v poľnohospodárskej krajine okresu (príklad: Bereki lápas v k.ú. Šamorín, zazemnené rameno Báč v k.ú. Báč, Mliečno a Čukárska Paka a ďalšie mokrade v katastroch Rohovce, Trnávka, Veľká Paka, Blatná na Ostrove atď.)
- z časti izolované dno nádrže a nedostatočne riešené čistenie dna nádrže od nepriepustných a znečistených sedimentov ohrozujú podzemnú vodu,
- prevádzkový poriadok vodného diela Gabčíkovo uprednostňuje výrobu elektrickej energie pred ekológiou a minimalizuje vypúšťané množstvo vody do ramennej sústavy Dunaja a tým ohrozuje zachovanie jedinečnej fauny a flóry chránených lužných lesov,
- zvýšená erózia dna toku Dunaja pod Gabčíkovskou bránou a ďalšie.

Umelo vytvorená nádrž spolu s prírodným kanálom Gabčíkovského vodného diela sa v dokumente uvádza ako prvok krajinej štruktúry s vysokou ekologickou stabilitou (mapa č. 5.1) – vrátane neprírodných objektov hrádze - pričom spracovateľ dokumentu nezohľadnil vyššie uvedené negatívne vplyvy a skutočnosť, že bez stálej a systematickej ľudskej pomoci (pravidelné čistenie dna nádrže od nepriepustných sedimentov, pravidelné simulované záplavy ramenných sústav Dunaja, revitalizácia a zmena neprírodných asfaltových brehov, atď.) nie je možné udržať jeho ekologickú stabilitu a zároveň ani ekologickú stabilitu celej krajiny, ktorá je s ňou úzko spätá.

MESTO ŠAMORÍN - SOMORJA VÁROS

Mestský úrad - Városi hivatal

Hlavná 37 - Fő utca 37
931 01 Šamorín - 931 01 Somorja

Dokument vo svojom závere (str. 185, 193) hodnotí najvýznamnejší ekologický prvok nášho okresu - tok rieky Dunaja (NRBk2) a Dunajské luhy (NRBc1) - ako prevažne vyhovujúce, čo podľa nášho názoru nezodpovedá skutočnosti. Podľa nás z hľadiska vyššie spomenutých problémov a problémov, ktoré uvádza aj spracovateľ dokumentu (napr. nelegálne výstavby v chránených oblastiach Dunajských luhov a vodných tokov, nadmerná ťažba dreva, chemizácia poľnohospodárskou činnosťou, šírenie invázných druhov rastlín) nie je možné stav Dunajských tokov a lužných lesov vyhodnotiť ako prevažne vyhovujúci. Problémy nelegálnych stavieb sa týkajú aj biokoridoru nadregionálneho významu Malého Dunaja, ktorého stav (na strane 192) je vyhodnotený ako vyhovujúci. V návrhu manažmentových opatrení sa ani v jednom prípade nespomína zosilnenie slabej a nefunkčnej štátnej ochrany prírody a nespomína sa ani odstránenie nelegálnych stavieb, ktoré závažne ohrozujú chránené vodné toky Dunaja a ich príslušné územia. Tento dokument musí podľa nás detailnejšie skúmať problematiku najdôležitejších ekologických prvkov okresu a výraznejšie upriamiť pozornosť na problematiku neekologického hospodárenia s vodou v chránených oblastiach, na nelegálnu ťažbu dreva, nelegálnu stavebnú činnosť a na slabé fungovanie štátnej ochrany prírody.

Problémy veľkoblokového poľnohospodárstva sa najvýraznejšie prejavujú v západnej časti okresu (Šamorín a jeho okolie, Štvrtok na Ostrove, Lehnice) - čo potvrdzujú aj porovnania satelitných snímok. Z dokumentu však nie je možné vyčítať túto skutočnosť, preto žiadame zvýrazniť, že v súčasnosti ktoré katastrálne územia sú najviac postihnuté veľkoblokovým poľnohospodárstvom a v ktorých katastrálnych územiach by bol žiadúci tento stav zmeniť. Žiadame toto vyznačiť na samostatnej mapovej prílohe a navrhnúť maximálny rozsah bloku ornej pôdy, na ktorej sa môže pestovať monokultúra hodnotou 20 ha, aby sa dosiahla žiadúca mozaiková štruktúra poľnohospodárskych území.

Riešené územie bolo cez minulé stáročia podrobené vôle rôznych hospodárskych skupín a po novom vôle energetikov. Táto vôľa spočívala v likvidácii prírodných lužných lesov, v skrotení vody Dunaja a viedla k takým vodohospodárskym opatreniam, ktoré vytlačili vodu z centra poľnohospodárskej krajiny na jeho okraj a urýchlili splav vody cez našu krajinu namiesto jeho zadržania. Prírodné hodnoty a udržateľná ekológia nikdy neboli stredobodom pozornosti, preto je najvyšší čas nastoliť rovnováhu medzi záujmami rôznych hospodárskych skupín a potrebami živej prírody. Pod hrozbou zmeny klímy, ktorá prináša pokles zrážok, je potrebné namiesto urýchlania splavu vody Dunaja, podporovať jej zadržanie vytvorením prírodných vodných zásob v krajine. Dobrým nástrojom k tomu môže byť obnovenie vyschnutých mokradí a oživenie mŕtvych ramien novým systémom umelých kanálov napojených na priesakový kanál nádrže Gabčíkovského vodného diela alebo na vzduťú hladinu jestvujúcich kanálov, ako je napríklad kanál Tomašov – Lehnice. Žiadame preto, aby dokument navrhol vytvoriť - v území najviac postihnutej neprítomnosťou otvorených vodných plôch ohraničenej na západe obcami Šamorín, Kvetoslavov, Hviezdoslavov, na severe obcami Mierovo, Lehnice, Horná Potôň, na východe mestom Dunajská Streda a na juhu obcami Kostolné Kračany, Lúč na ostrove, Holice, Rohovce a Báč - nový systém umelých kanálov a pomocou nich obnoviť mokrade a mŕtve ramená ako prírodné zásoby vôd slúžiacich na zadržiavanie vody v krajine.

MESTO ŠAMORÍN - SOMORJA VÁROS

Mestský úrad - Városi hivatal

*Hlavná 37 - Fő utca 37
931 01 Šamorín - 931 01 Somorja*

Na objasnenie tu opísaných problémov a v záujme toho, aby RÚSES adekvátne riešil ekologické problémy nášho okresu, navrhujeme zvolať verejné prerokovanie dokumentu pred jeho konečným schválením a žiadame, aby spracovatelia a obstarávatelia pred zástupcami miest a obcí predstavili a verejne obhájili tento dôležitý strategický dokument.

Sme presvedčení, že pripravovaný dokument RÚSES naplní svoj účel a v celkovom ekologickom stave okresu Dunajská Streda prinesie pozitívne zmeny len v prípade, ak výrazne zmení ekologické myslenie a prístup k ekologickým otázkam v rozhodovacej činnosti dotknutých štátnych a verejných inštitúcií a orgánov okresu, vyššieho územného celku a vlády Slovenskej republiky. Preto dokument RÚSES musí upriamiť pozornosť na problémy neekologického hospodárenia s pôdou a vodou a na zanedbaný stav najväčšej suchozemskej riečnej delty na Slovensku a jeho okolia. V opačnom prípade bude tento dokument iba ďalšou zvládnutou úlohou, ale neprinesie revolučné myslenie a revolučné opatrenia pre odhalenie a odstránenie problémov a teda v zásadnej miere neprispieje k zvýšeniu ekologickej stability okresu Dunajská Streda, čo bude mať katastrofický výsledok pre nás obyvateľov Žitného Ostrova – Csallóköz a pre celý Západoslovenský región.

S úctou

V Šamoríne, dňa 13. 05. 2020

Csaba Orosz, primátor mesta Šamorín

MESTO ŠAMORÍN - SOMORJA VÁROS

Mestský úrad - Városi hivatal

*Hlavná 37 - Fő utca 37
931 01 Šamorín - 931 01 Somorja*

Obce, ktoré podporujú dané stanovisko:

1. obec Kvetoslavov
2. obec Rohovce
3. obec Vojka nad Dunajom
4. obec Báč
5. obec Oľdza
6. obec Hviezdoslavov
7. obec Lúč na Ostrove
8. obec Macov
9. obec Horná Potôň
10. obec Bodíky
11. obec Veľká Paka
12. obec Blatná na Ostrove
13. obec Michal na Ostrove
14. obec Trnávka
15. obec Mierovo
16. obec Nový Život – Eliašovce
17. obec Kostolné Kračany
18. obec Vieska
19. obec Zlaté Klasy
20. obec Horný Bar
21. obec Čakany